



Stöd för närståendevård

Helsingfors

Vad är stöd för närståendevård?

Med närståendevård avses den dagliga vård och omsorg som en anhörig eller annan närstående person tillhandahåller i hemmet för en äldre eller handikappad person eller en sjuk person med nedsatt funktionsförmåga.

Stödet för närståendevård består av ett arvode som betalas till en vårdare som vårdar en äldre eller handikappad person eller en sjuk person med nedsatt funktionsförmåga, lagstadgad ledighet och andra tjänster som stöder närståendevården.

Förutsättningarna för stödet

Stöd för närståendevård beviljas på grundval av att vårdtagaren behöver kontinuerlig, daglig vård och omsorg i sina personliga sysslor för att kunna bo i sitt hem.

Beviljande av stöd för närståendevård bygger på en individuell bedömning av situationen som helhet där man beaktar hur krävande och bindande vården är för närståendevårdaren samt vårdtagarens behov av handledning och övervakning. Hushållsarbeten eller utträttande av ärenden utanför hemmet beaktas inte när vårdtyngdsgruppen för stödet för närståendevård bedöms.

Vid bedömningen av den övergripande situationen beaktas mängden personlig vård som närståendevårdaren ger vårdtagaren samt hur krävande och bindande vården är i följande funktioner: hygien, måltider, förflyttning, mediciner, på- och avklädning, toalettbesök, andra hälso- och sjukvårdsåtgärder. När det gäller barn ska den dagliga hjälpen ta hänsyn till barnets ålder och bestå av mycket fysisk hjälp, handledning eller tillsyn.

I bedömningen av situationen som helhet tar man hänsyn till såväl ovanstående som vårdtagarens övriga behov av stöd.

Vem kan vara närståendevårdare?

Vårdaren kan vara en anhörig, en släkting eller någon annan närstående person som till sin hälsa och funktionsförmåga är lämplig för uppgiften. Närståendevårdaren ingår ett avtal om närståendevård med kommunen.

Vårdaren står dock inte i anställningsförhållande till kommunen som ingått avtalet eller till vårdtagaren eller dennes vårdnadshavare. Som regel förutsätts att vårdaren och vårdtagaren bor i samma hushåll.

Bedömning av vårdbehov

Vårdbehovet utreds alltid fall för fall och med hänsyn till familjens situation som helhet.

För klienter över 65 år fattas beslutet av en klienthandledare i det egna området. För klienter under 65 år görs utvärderingen av den person som ansvarar för stöd för närståendevård på enheten för socialt arbete bland handikappade.

Bedömningen görs utgående från ansökningsen, ett hembesök och ett läkarutlåtande samt bedömningar från eventuella andra parter som deltar i vården. För vårdtagaren utarbetas en vård- och serviceplan i samarbete med dem som deltar i vården. Vid bedömningen av vårdbehovet hos klienter under 18 år och hur bindande denna vård är jämförs barnets eller den ungas behov av hjälp, handledning och tillsyn med friska personer i samma ålder.

Vårdarvode och utbetalning av arvodet

Beslut om stöd för närståendevård för klienter över 65 år fattas av en klienthandledare i det egna bostadsområdet. För klienter under 65 år fattas beslutet av den person som ansvarar för stöd för närståendevård på enheten för socialt arbete bland handikappade.

Vårdarvodets storlek avgörs av hur krävande och bindande den vård som närståendevårdaren ger är samt vårdtagarens behov av övervakning och handledning. Regelbunden användning av andra tjänster kan sänka det arvode som betalas ut.

Deltagande i exempelvis arbets- eller dagverksamhet eller skolgång sänker inte arvodet. Inte heller de lagstadgade lediga dagarna sänker närståendevårdarens arvode.

Arvodet betalas till vårdaren månatligen i efterhand. Arvodet är skattepliktig inkomst. Det är tillrådligt att vårdaren på förhand utreder vårdarvodets eventuella inverkan på andra förmåner som han eller hon erhåller. Arvodet kan betalas ut från och med början av den månad då ansökan har kommit in eller från dagen för utskrivningen.

Vårdarvoden för närståendevård år 2022

1) Vårdtyngsgrupp ett, vårdarvode högst 1 833,41 €/mån.

Vårdtagarens vårdssituation kräver närståendevårdarens arbetsinsatser dygnet runt. Vårdtagaren behöver och får mycket vård och omsorg dygnet runt i nästan alla dagliga funktioner, även nattetid. Vårdtagaren kan lämnas ensam endast korta stunder. Närståendevårdaren kan i regel inte förvärvsarbeta utanför hemmet.

2) Vårdtyngsgrupp två, vårdarvode högst 846,02 €/mån.

Vården av vårdtagare i denna grupp är antingen fysiskt eller psykiskt tung. Vårdtagaren har behov av hjälp flera nätter i veckan och kan inte vara ensam längre än 2–3 timmar. En utmanande vårdtagare behöver av befogade skäl kontinuerlig övervakning, situationer måste kunna förutses. Vårdtagarens behov av övervakning kan vara sådant att vårdtagaren utan övervakning och handledning äventyrar sin egen eller andras säkerhet. När det gäller vårdtagare under 18 år är det fråga om vård som avviker från det normala för åldern.

3) Vårdtyngsgrupp tre, vårdarvode högst 466,17 €/mån.

Vårdtagaren behöver och får fysisk eller handledningsbetonad vård och omsorg flera gånger per dag, då

- vårdtagaren behöver vård nattetid endast sporadiskt eller inte alls
- vårdtagaren kan vara ensam 3–5 timmar dagtid
- vårdtagaren bor inte i samma hushåll som närståendevårdaren, närståendevårdaren kommer för att hjälpa vårdtagaren dagligen och vid behov även nattetid
- närståendevårdaren har huvudansvaret för vården och omsorgen, även om exempelvis hemvården gör dagliga besök.

Lagstadgad ledighet

Vårdarens rätt till lagstadgade ledigheter fastställs utifrån hur bindande vården är. Enligt lagen har alla närståendevårdare som ingått avtal om närståendevård rätt att vara lediga minst två dygn för varje kalendermånad under vilken de är berättigade till stöd för närståendevård.

Under närståendevårdarens lagstadgade lediga dagar kan vårdtagarens vård ordnas på en kommunal enhet för dygnetruntvård eller med servicesedel på en privat vårdinrättning som godkänts av staden.

Vården kan också ordnas som tjänst i hemmet genom en servicesedel, i vilket fall en lagstadgad ledig dag är 12 timmar som man vid behov kan ta ut i perioder av olika längd enligt eget önskemål. Med två lagstadgade lediga dagar kan man skaffa vård i hemmet för 24 timmar och med tre lagstadgade lediga dagar för 36 timmar.

Klientavgiften/självriskandelen för de utnyttjade lagstadgade lediga dagarna bekräftas årligen.

► **År 2022 uppgick den till 11,60 €/dygn.**

En närståendevårdare med rätt till lagstadgade lediga dagar kan även anlita en vikarierande närståendevårdare. Kommunen ingår ett uppdragsavtal med den vikarierande närståendevårdaren.

Närståendevårdare kan föreslå en för uppgiften lämplig anhörig eller närstående till vikarierande närståendevårdare. Den föreslagna personens lämplighet för uppgiften som vikarierande närståendevårdare bedöms på samma grunder som den ordinarie närståendevårdarens lämplighet. Den vikarierande närståendevården ska gynna vårdtagarens bästa.

Beloppet på arvodet för vikarierande närståendevård beror på i vilken vårdtyngdsgrupp vårdtagaren befinner sig, och omfattar eventuella kostnadsersättningar. Företag kan inte vara vikarierande närståendevårdare. Ingen klientavgift tas ut för användning av vikarierande närståendevård.

► **År 2022 är arvodet för vikarierande närståendevård 120,34 €/dygn eller 60,16 €/dygn.**

För klienter under 65 år är timer-sättning för närståendevårdarens ledighet ett alternativ för närståendevårdarens lagstadgade ledighet. Ersättning kan beviljas för utgifter för vårdarens lön på högst 3 x 12 timmar eller 2 x 12 timmar per månad beroende på vårdarens rätt till ledighet. Man kan använda enskilda timmar, men man kan inte spara timmar, utan de måste användas inom en månad efter det att rätten till ledigheten har tjänats in. Familjen som använder närståendevård ordnar själv med en vårdare.

Övriga tjänster som stöder närstående-vårdaren

Dagverksamhet

Dagverksamheten för äldre är avsedd för personer som har fyllt 65 år. Målet med verksamheten är i första hand att stöda klienter med minnessjukdomar och/eller klienter i närståendevård med att bo hemma, upprätthålla deras egen aktivitet och ett självständigt eller understött liv samt stöda de anhöriga och närståendevårdarna i deras arbete.

De lagstadgade lediga dagarna för närståendevårdare som vårdar klienter över 65 år kan ordnas i form av dagverksamhet.

Gravt handikappade personer under 65 år som vårdas kan delta i dagverksamheten för gravt handikappade. Verksamheten arrangeras vardagar utanför hemmet. Verksamheten är målinriktad och stöder klientens självständighet, delaktighet och sociala växelverkan.

Vid ordnandet av dagverksamhet för klienter under 65 år betraktas som gravt handikappad en arbetsoförmögen person som på grund av en mycket grav funktionsnedsättning, orsakad av en skada eller sjukdom, inte har förutsättningar att delta i sådan arbetsverksamhet som avses i 27 e § i socialvårdslagen och vars utkomst huvudsakligen utgörs av förmåner som beviljas på grund av sjukdom eller arbetsoförmåga.

Tjänster vid verksamhetscentren för närståendevård

Verksamheten vid verksamhetscentren för närståendevård är avsedd för alla äldre Helsingforsbor i en närståendevårdssituation och för deras närstående. Klienterna

är i huvudsak över 65 år, men även personer under 65 år med minnesstörningar är välkomna.

Verksamhetscentren är platser där klientfamiljerna möts och får kamratstöd. För närståendevårdarfamiljerna ordnas till exempel stödgrupper, kaféverksamhet och servicehandledning. För att delta i verksamheten krävs inget avtal om stöd för närståendevård.

Hemhjälp för närståendevårdare

Närståendevårdaren kan få hemhjälp för att orka i sitt arbete. Denna tjänst erbjuds närståendevårdens klientfamiljer för högst åtta timmar per månad, cirka 1–4 timmar åt gången.

Vårdbehovet bedöms av en arbetstagare vid klienthandledningen. Tjänsten är avsedd för personer över fylt 65 år.

Elektronisk hälsokontroll

Med hjälp av den elektroniska undersökningen av välmående och hälsa får närståendevårdaren inriktad information om välmående och hälsa. Efter undersökningen kan närståendevårdaren delta i elektroniska handledningsprogram för bland annat viktkontroll,

hälsosam kost, rökfrihet, minskning av alkoholkonsumtionen, sömnhandledning och stresshantering. Nya närståendevårdare får även handledning för uppdraget som närståendevårdare. Den egna kontaktpersonen inom stödet för närståendevård kan ge mer information om detta.

Utbildning av nya närståendevårdare

För nya närståendevårdare ordnas utbildning i närståendevård. Kommunens skyldighet att ordna utbildning gäller närståendevårdare som ingått ett avtal om närståendevård. Utbildningen är i första hand avsedd för nya närståendevårdare.

På kursen får närståendevårdaren information om olika former av stöd till närståendevårdarfamiljer och om faktorer som påverkar välbefinnandet.

På utbildningen ger kontaktpersonen/klienthandledaren mer information, på utbildningen för äldre även de som ordnar kurserna vid verksamhetscentren för närståendevård.

Att ansöka om stöd för närstående-vård

Stöd för närstående vård kan sökas antingen muntligt eller i första hand skriftligt med en ansökningsblankett. Blanketten finns även på internet: www.hel.fi/sote/sv.

Till ansökan ska bifogas ett C-läkarutlåtande (får inte vara äldre än 6 mån.) med en läkarbedömning om vårdtagarens hälsotillstånd och funktionsförmåga. Vid behov begärs ett läkarutlåtande också om hälsotillståndet av den person som ansöker om att bli vårdare.

Stöd för närståendevård för klienter under 65 år

Ärenden som gäller stöd för närståendevård för klienter under 65 år sköts vid enheterna för socialt arbete för handikappade. För svenskspråkiga klienter under 65 år sköts stödet för närståendevård av Berghälls familjecenter (alla stadsdelar) tfn 310 44857.

PERSONER UNDER 18 ÅR

Östergatans familjecenter

Östergatan 11 (ingång från Revalsplanen 1)

PB 6730, 00099 Helsingfors stad

Östra och norra området

Postnummer:

- 77, 78, 90, 92, 98
tfn 09 310 58266
- 80, 91, 93–95, 97
tfn 09 310 62557
- 57, 59, 80–89, 96, 99
tfn 09 310 62386
- 56 (del), 70–73, 79
tfn 09 310 50258
- 62–69, 74–76
tfn 09 310 69579

Berghälls familjecenter

Andra linjen 4 C

PB 6450, 00099 Helsingfors stad

Södra och västra området

Postnummer:

- 10, 11, 20–34, 43
tfn 09 310 33761
- 12–19
tfn 09 310 44695
- 35–42, 44
tfn 09 310 41234
- 50–55, 56 (del), 58, 60, 61
tfn 09 310 45293

PERSONER ÖVER 18 ÅR

Centralen för hälsa och välbefinnande i Nordsjö

Kaffegränden 3

PB 6250, 00099 Helsingfors stad

Östra och södra området

Postnummer:

- 10–24, 26, 48, 50–55, 56 (del), 58, 60, 61
tfn 09 310 44699
- 57, 59, 81–89, 96–99
tfn 09 310 61779
- 80, 90–95
tfn 09 310 62254

Socialt arbete för handikappade i västra och norra området

Nedre Malms torg 2, 7 vån.

PB 7980, 00099 Helsingfors stad

Postnummer:

- 25 (del), 27–44, 62, 64, 67–69,
tfn 09 310 41233
- 56 (del), 63, 65, 66, 70–79
tfn 09 310 58351

Stöd för närståendevård för klienter över 65 år

Nya klienter får en ansökningsblankett från Seniorinfo, mån–fre kl. 9–15, tfn 09 310 44556. Blanketten returneras till klienthandledningen i det egna bostadsområdet.

Södra klienthandledningen

PB 7160, 00099 Helsingfors stad

Postnummer:

- 10, 12–22, 24–26, 50–56, 60, 61

Östra klienthandledningen

PB 6220, 00099 Helsingfors stad

Postnummer:

- 57, 80–99

Västra klienthandledningen

PB 8665, 00099 Helsingfors stad

Postnummer:

- 25–44

Norra klienthandledningen

PB 70763, 00099 Helsingfors stad

Postnummer:

- 62–79

Svenskspråkig klienthandledning

PB 7160, 00099 Helsingfors stad

- Alla stadsdelar

Verksamhetscentra för närståendevård

Södra områdets verksamhetscenter

Tölögatan 33

tfn 09 310 74208, 040 3340 245

Västra områdets verksamhetscenter

Silverbägen 14

tfn 09 310 24213

Norra områdets servicecenter

Utängsgränden 3

tfn 09 310 46818

Östra områdets verksamhetscenter

varnfärdsvägen

tfn 09 310 73995, 050 3633 290

Hälsovårdsrådgivning 24/7

tfn 09 310 10023

Socialjour 24/7

tfn 020 696 006

Krisjour 24/7

tfn 09 310 44222

Helsingfors

www.hel.fi/sote/sv